

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za izposredovanje 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članstvom. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Stanarina učiteljstva narodnih šol

Po zakonu o narodnih šolah pripada učiteljstvu narodnih šol naturalno stanovanje odnosno stanarina. Dolžnost te dajatve je naložil zakonodajalec v členih 23, 29, 84, 173, 174 in 175 zakona o narodnih šolah upravnim odnosno šolskim občinam. Odvzeto pa je naturalno stanovanje odnosno stanarina po členu 30 finančnega zakona za leto 1933/34. učiteljicam, poročenim z učitelji. Učiteljski pari, ki prebivajo v istem kraju, prejema samo eno stanarino. Ker smatramo naturalno stanovanje odnosno stanarino kot zakonsko določeni službeni prejemek učiteljstva narodnih šol, je naša naloga delovati na to, da se to zakonsko določilo v finančnem zakonu izmenja, da bo imelo vse učiteljstvo narodnih šol pravico do stanarine iz razloga, ker nalaga zakon vsemu učiteljstvu enake dolžnosti, torej mora dosledno uživati tudi enake pravice po zakonu.

Ker še ni izšel k zakonu o narodnih šolah pravilnik, določen po § 181, se množe sporni slučaj dajatev stanarine zlasti onemu učiteljstvu, ki je na bolezenskem dopustu, nadstevilo na šolah, pridrženo v pisarnah sreskih šolskih referentov, prosvetnih oddelkih kraljevskih banskih uprav in pri raznih ustanovah.

Za navedene primere spornih stanarin sta važni dve načelni razsodbi drž. sveta, ki obravnavata zadevne stanarine in je potrebno, da se z njima seznanijo vse učiteljstvo.

Dosedaj je bil upravni postopek pri reševanju spornih stanarin v posameznih primerih tako urejen, da je v prvi inštanci odločalo sresko načelstvo odnosno banska uprava in v drugi inštanci prosvetno ministrstvo. Po prvi spodaj citirani razsodbi drž. sveta pa od sedaj dalje prosvetno ministrstvo sploh ni kompetentno za reševanje odnosno odločanje v primerkih spornih stanarin v konkretnih vložnih pritožbah.

Prosvetni glasnik št. 7 iz leta 1933. pri naša pod O. N. br. 43.086 z dne 23. 6. 1933. z ozirom na zadevno razsodbo drž. sveta nastopno odločbo ministrstva prosvete o bodočem upravnem postopku pri obravnavanju pritožb o spornih stanarinah:

Na tožbo Savič Jovanke, učiteljice X. narodne osnovne šole v Sarajevu, ki jo je vložila proti rešitvi ministra prosvete z dne 3. januarja 1933. O. N. br. 100.649/32. S to rešitvijo je bila potrjena rešitev kr. banske uprave v Sarajevu z dne 7. nov. 1932. IV. br. 35.169, ki je bila z njo odbita zahteva tožiteljice, da izda banska uprava nalog sarajevski občini za izplačevanje stanarine po § 29. in 84. zakona o narodnih šolah, ker živi v skupnem stanovanju s svojim možem šolskim upravljavcem. Drž. svet je s svojo razsodbo št. 14.933 z dne 19. maja 1933. razveljavil rešitev gospoda prosvetnega ministra in to iz naslednjih razlogov:

»Nepravilno je postopal minister, ko je z osporjenim odlokom potrdil odlok kr. banske uprave drinske banovine z dne 7. novembra 1932. IV. No. 35.169, s katerim je bila zavrnjena zahteva tožiteljice, da se izda sarajevski občini nalog za izplačilo stanarine. Razlogi so naslednji: Po § 23 in § 29 zakona o narodnih šolah je občina dolžna izplačevati stanarino, odnosno dati stanovanje učiteljicam narodnih šol. Po tem je banska uprava pogrešila, ko se je spustila v meritorno razmišljanje o prošnji tožiteljice, ali ima pravico na stanarino, ampak bi morala napotiti tožiteljico, da bi se najprej obrnila na sarajevsko občino s prošnjo za izplačilo stanarine, odnosno z zahtevo, da ji izda občina svojo rešitev. Šele na podlagi formalne rešitve mestne občine, bi naj tožiteljica, ako bi uvidela, da se ji krati zakonita pravica, uporabila nadaljnje pravno sredstvo in vložila pritožbo proti sarajevski občini na višjo neposredno državno oblast.

Vsled razloženega naj se osporjena rešitev kot protizakonita razveljavi po čl. 26 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, s tem, da upravná oblast ponovno razmišlja o gornjem predmetu, postopa pa po gori navedenih pripombah in izda nov upravni akt.

Kakor se vidi iz gornjega, se mora učiteljstvo narodnih šol obrniti za izplačilo stanarine najprej na pristojno upravno občino in ako ta ne ugodí njihovi prošnji, zahtevati, da se jim izda formalen odlok o tem. Ako je s to rešitvijo nezadovoljna, ima pravico tekom 15 dni po prejemu te rešitve pritožiti se na upravni oddelek pristojne banske uprave, a proti odloku upravnega oddelka pristojnemu upravnemu sodišču tekom 30 dni. Proti razsodbi upravnega sodišča ima pravico pritožbe na državni svet tekom 30 dni po prejemu razsodbe. Proti razsodbi državnega sveta ni pritožbe.

V primeru, da občina noče izdati formalne rešitve, je treba ponovno s posebnim aktom zahtevati od občine formalno rešitev. Ako minejo trije meseci od dne, ko se je ponovno zahtevala rešitev, a jo občina tudi do tega dne ne izda, se vloží neposredna pritožba pristojnemu upravnemu sodišču z dokazom,

da ni izdala občina rešitve (poštni receptis), izpisek iz vložnega zapisnika itd.). Sodišče je dolžno vzeti pritožbo v postopek tudi brez formalne rešitve, smatrajoč, da je bila tožiteljica prošnja od občine odbita.

V smislu omenjene razsodbe državnega sveta bo odslej o vprašanjih, ki se tičejo stanovanja odnosno stanarine po §§ 29 in 84 zakona o narodnih šolah na pritožbo posameznikov, razpravljaj najprej upravni oddelek pristojne banske uprave, nato pristojno upravno sodišče in končno državni svet. Prosvetni oddelek pri banski upravi in ministrstvo prosvete niso pristojni za reševanje o tem in jim takih predmetov ni treba pošiljati. Nerešeni predmeti bodo vrnjeni radi postopka v smislu gori navedenega.

Vsled tega bo ta banska uprava s svojo okrožnico dostavila to pojasnilo vsem podrejenim organom, da bodo mogli biti učitelji obveščeni o njem in da bodo v bodoče po tem poslovali.

Iz navedene razsodbe državnega sveta odnosno odločbe ministrstva prosvete sledi, da bodo vrnjene vse pritožbe zaradi spornih stanarin, ki se nahajajo v obravnavi pri upravnih oblastih, da se postopa z njimi po razsodbi državnega sveta, to je da odločajo upravne občine in upravni oddelki banskih uprav, a sodno upravna sodišča in državni svet.

Druga razsodba državnega sveta obravnava pripadnost stanarine učitelju Zolnirju Oskaru, pridržanemu na delo v pisarni sreskega načelstva v Mariboru.

Na pritožbo imenovanega učitelja na ministrstvo prosvete za izplačilo zakonito pripadajoče stanarine je odločilo ministrstvo prosvete pod O. N. br. 61.768 z dne 27. avgusta 1932. nastopno:

»Nastavnici (-ce) narodnih šol dodeljeni na rad prosvetnim odeljenjima ili prosvetnim referentima, nemaju prava na stanarino, niti pravo na stan u naturi, pošto ovo pravo uživaju samo učitelji (-ce), koji vrše svoje nastavničke dužnosti u školama, u kojima su postavljeni kao stalni učitelji (-ce)«

Proti temu odloku ministrstva prosvete se je pritožil tovariš Zolnir Oskar na državni svet, ki je izdal pod Br. 8586/33 z dne 16. marca 1933. sledečo razsodbo:

»U ime Njegovog Veličanstva Aleksandra I. Kralja Jugoslavije — Državni Svet u svom II odeljenju koje sastavljaju predsednik odeljenja Barić Dr. Josip, potpredsednik Državnog Saveta, članovi: Vildović Antonije, Perković Ante, Čubrović Dr. Pavle, Krstić Nikola i delovodja sekretar Marković Ljubomir uzeo je u rasmatranje tužbu Zolnira Oskara, učitelja na radu kod Sreskog načelnika u Mariboru, podnesenu protivu rešenja Ministra prosvete od 27. avgusta 1932 god. Onbr. 61.768 zbog nepriznavanja prava na stanarino kao učitelju dodeljenom na rad kod sr. načelnika Maribor desni breg.

Pošto je proučio tužbu, osporeno rešenje i ostale akte, koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 6 marta 1933 god. Onbr. 12.948, Drž. svet je našao:

Stupanjem na snagu Zakona o opštem upravnom postupku upravna vlast je dužna po traženjima pojedinaca da postupi i donese rešenje kako je propisano u ovom Zakonu. Prema tome kad se tužilac obratio molbom Ministru sa izvesnim traženjem tužiočeva molba imala se uzeti u postupak i po njoj doneti rešenje kako propisuju odredbe pom. Zakona o opštem upravnom postupku a ne kako je navedeno u osporenom rešenju ne navodeći nijedan zakonski propis.

Stoga, a na osnovu čl. 17 i 26 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima s obzirom i na Zakon o taksama II odeljenje Državnog saveta presuđuje:

Da se poništi rešenje Ministra prosvete od 27. avgusta 1932 god. Onbr. 61.768, o čemu presuđom u prepisu izvestiti parnične strane. Taksa se ne plaća.

Na osnovi te razsodbe državnega sveta je izdalo ministrstvo prosvete pod O. N. br. 59.262 z dne 22. septembra 1933. v zadevi nastopno rešenje:

»Gospodin Ministar prosvete pod Onbr. 59.262 od 21. septembra 1933 godine a na osnovu presude Državnog saveta br. 8586 od 16. III. 1933 godine rešio je: da se rešenje Onbr. 61.768 od 27. VIII. 1932 godine kojim se Zolniru Oskaru učitelju na radu kod sreskog načelnika u Mariboru ne priznaje pravo na stanarino kao učitelju dodeljenom na rad kod sreskog načelnika Maribor desni breg poništi.

Prednje se dostavlja radi znanja i daljeg postopka.

Kakor je razvidno iz druge razsodbe, je državni svet razveljavil odločbo ministrstva prosvete iz formalnih razlogov, ker ne ustreza zakonu o upravnem postopku (Služb. list št. 4/1931), ki določa v § 107 o izdajanju odločb tole:

Odločba mora obsegati označbo strank, razložitev predmeta postopanja, izrek (dispozitiv) in obrazložitev kakor tudi pouk o pravnem sredstvu (IV. oddelek in § 111), kolikor ne izda odločbe centralno upravno oblastvo, ko zoper njega odločbo ni dopustno pravno sredstvo.

Odločba o pismenem odpravku mora obsegati tudi označbo oblastva, ki jo je izdalo, datum in podpis upravičenega organa. Odpravek se sme izvršiti tudi s prepisom, overjenim po pisarni.

Državni svet je torej razveljavil odločbo ministrstva prosvete iz formalnih razlogov, ker ne ustreza citiranim določilom zakona o

Zakon o občinah, komasacija občin, občinske volitve, šolske občine in učiteljstvo

Po izvršenih občinskih volitvah 15. oktobra in po pravomočnosti istih se izvrši konstituiranje občinske uprave. Novi zakon o občinah ne pozna županov prejšnjih občinskih odborov. Na čelu upravne občine je predsednik, ki je vedno nosilec najmočnejše kandidatne liste. Vse posle občine vodi občinska uprava, ki jo tvori predsednik in 2 do 5 članov. Tudi člani uprave so vedno v vrstnem redu na prvih šestih mestih večinske kandidatne liste. Kateri posli spadajo v pristojnost občinske uprave, je določeno v § 83. zakona o občinah in področje predsednika občine je naznačeno v § 84. zakona.

Važna naloga novega občinskega odbora je izvolitev zastopnikov v nove krajevne šolske odbore. Isto bo izvršiti v eni prvih delovnih sej občinskega odbora. Pri izvolitvi članov v krajevne šolske odbore se bo ravnati po zadevnih določilih zakona o narodnih šolah in navodilih kraljevske banske uprave.

Kakor znano tvorijo krajevni šolski odbor virilisti in pet uglednih oseb naših državljanov, ki jih za vsako šolsko občino voli občinski odbor. Kot virilisti vstopijo v krajevni šolski odbor: 1. predsednik upravne občine, ki je tudi predsednik krajevnega šolskega odbora, vstopi v oni krajevni šolski odbor, kateri se nahaja na sedežu upravne občine; 2. upravitelj narodne šole, ki je obenem tudi poslovodja odbora; 3. upravitelj meščanske šole, ako je meščanska šola v kraju; 4. banovinski zdravnik, ako je na sedežu šolske občine.

Po določilih v zakonu o narodnih šolah naj bodo od občinskega odbora izvoljeni šolski odborniki po možnosti osebe, ki imajo otroke za šolo, ki so obenem občinski odborniki in ki so iz raznih krajev, ako obstoja šolska občina iz večih krajev. Dolžnost učiteljev občinskih odborov je, da opozorijo občinski odbor, ko bo pristopil k volitvi šolskih odborov, da, ako le mogoče, pri izvolitvi ustreže tem zakonskim določilom. Kajti jasno je, da bo šolskim odbornikom, ki imajo šoloobiskujočo deco, že v interesu lastnih na srcu prosep šole, da opremijo šolo z vsemi učnimi in vzgojnimi potrebščinami, katere omogočajo uspešnejšo in večjo izobrazbo šolske mladine. Da so šolski odborniki obenem občinski odborniki, je želeli zaradi gospodarskega složenega kontakta med upravno in šolsko občino. Pri nas obstajajo šolski okoliščinami iz posameznih vasi, zato je utemeljena želja, da so vasi zastopane v šolski občini, ker se z vplivom teh zastopnikov vasi najlažje ustreže posebnim potrebam vasi in potem njih posebno uspešno lahko deluje na reden šolski obisk.

Tam, kjer je v upravni občini več šolskih občin, vstopi predsednik občine po položaju kot predsednik v krajevni šolski odbor na sedežu občine, ostali krajevni šolski odbori pa si ob konstituiranju izmed članov izvolijo predsednika.

Po izvršeni komasaciji občin se je zmanjšalo število onih šolskih občin, ki so bile sestavljene iz delov večih občin. Zlasti v bivši mariborski oblasti smo imeli pred komasacijo občin šolske občine, sestavljene iz pet do osem upravnih občin, kar je v mnogih primerih oviralo redno gospodarstvo krajevnega šolskega odbora in posredno seveda tudi razvoj narodne šole v kraju. Zato moremo samo pozdravljati spojitve občin s stališča razvoja narodnega šolstva. Saj vidimo, da je v majhnih upravnih občinah razvoj narodnega šolstva najbolj oviran. To je razumljivo, in skraj bi trdili tudi opravičljivo, če ugotovimo, da mala občina s par tisoč dinarjev direktnih davkov nikakor ni bila v položaju zadostiti potrebam narodne šole, kaj še drugim tudi

upravnem postopku, to je, ker manjka ob-razložitev odnosno navedba zakonskih razlogov, zaradi katerih se je pritožba tovariša Zolnirja zavrnila po ministrstvu.

Obe razsodbi državnega sveta nam kažeta, da državni svet dosedaj še ni načelno razsodil o pripadnosti stanarin v navedenih dveh primerih. V prvem primeru je razveljavil državni svet odločbo ministrstva prosvete zaradi nepravilnega upravnega postopka in v drugem primeru iz formalnih razlogov.

Zato bo potrebno v bodoče pri vlaganju pritožb zaradi izplačila stanarin postopati po prvi razsodbi državnega sveta in zadevnih navodilih ministrstva prosvete.

nujnim potrebam občine. Zato imamo v teh bivših malih občinah najslabša šolska poslopja, ki prav v nobenem pogledu ne odgovarjajo niti na minimum reduciranim zdravstvenim, učnim in vzgojnimi zahtevam.

S komasacijo občin je odpravljena ta ovira gospodarskega razvoja občin. Sedanje upravne občine s povprečno osnovo 100.000 dinarjev direktnih državnih davkov bodo v položaju pri smotrenem občinskem gospodarstvu nuditi tudi šolskim občinam potrebna materialna sredstva za zboljševanje šolskih poslopij pri nastopu rednih gospodarskih razmer. V veliki večini upravnih občin bo sicer vključenih po več šolskih občin, kar pa nikakor ne bo oviralo napredka v gospodarstvu teh šolskih občin. Mogoči pomisleki, da bo občina z vzdrževanjem večjega števila šolskih občin temu primerno z dajatvami gospodarsko preobremenjena in ne bo kos stavljenim nalogam v pogledu šolstva, niso utemeljeni. Če pogledamo danes po naši banovini, lahko ugotovimo, da imajo vse večje upravne občine, ki so obstojale do sedaj, kljub temu, da obsegajo več šolskih občin, šolska poslopja veliko bolj urejena kakor bivše male občine. Veliki upravni občini je bilo namreč možno, da je postopoma po začrtanem gospodarskem programu izboljšavala po vrsti in potrebi šolska poslopja na svojem teritoriju brez posebno občutnih bremen za občinarje. Nasprotno pa so male upravne občine, ki so pod neizbežno in neodločljivo potrebo le pristopile k zidanju šolskih zgradb, morale zbrati z največjo težavo potrebna gmotna sredstva s težko obremenitvijo občanov v obliki visokih občinskih davščin. Seveda tudi za nove večje upravne občine reševanje šolskih vprašanj v pogledu šolskega gospodarstva ne bo lahko. V sestav upravne občine bodo prišle šolske občine, pri katerih bo nujno potrebno zidanje novih šol, razširjenje ali prezidavanje obstoječih šolskih zgradb. Jasno je, da tudi večja upravna občina z več šolskimi občinami ne bo v gospodarskem položaju, da bi naenkrat uredila vsa šolska poslopja tako, da bi ustrezala zdravstvenim, učnim in vzgojnimi zahtevam.

Zato bo naloga bodočih občinskih uprav, da si izdelajo šolsko-gospodarski program dela. V ta namen bo potrebno, da stopijo zastopniki šolskih občin iste upravne občine v tesen stik z občinsko upravo. In skupno bo potrebno, da sporazumno napravijo šolsko-gospodarski program dela. Pri tem bo treba izboljšavati šolska poslopja v vrstnem redu kot jih bo kazala najnujnejša potreba brez vsake ljubosumnosti in sebičnosti med posameznimi šolskimi občinami. Usmeriti delovanje bodočih občinskih uprav in šolskih občin v navedeni pravec, bo ena glavnih nalog zastopnikov učiteljstva v občinskih in šolskih odborih. Le tako začrtana in izvajana šolsko-gospodarska politika bodočih občinskih uprav in krajevnih šolskih odborov, bo odstranila največje ovire, ki so danes zavirale razvoj našega narodnega šolstva. Nesporno dejstvo je, da je brez primernih šolskih prostorov nemožno razvoj narodnega šolstva.

Utemeljeno trdimo, da je razvoj narodnega šolstva odvisen od učiteljstva samega. Kot občinski odborniki in poslovodje krajevnih šolskih odborov bodo morali zastaviti učitelji ves svoj vpliv in sposobnosti za realiziranje šolsko-gospodarskih programov, smatrajoč položaj, ki ga bodo zavzemali v teh osnovnih edinicah države, v prvi vrsti posvečen pospeševanju in razvoju narodnega šolstva. Nujna posledica uspehov učiteljstva na tem poprišču javnega udejstvovanja pa bo ugled in zasidranost stanu med narodom in s tem združenost naklonjenost naroda in države našim stanovskim ter socialnim težnjam.

Šolskovrtnarska razstava radovljiškega sreza

Kljub temu, da se je morala nameravana banovinska razstava šolskih vrtov preložiti vsled neugodnih vremenskih prilik na prihodnje leto, je učiteljstvo radovljiškega sreza pod pokroviteljstvom svojega nadzornika Egidija Schifferja in agilnega sreskega razstavnega odbora, v katerem so Gradnik Rajko z Bleda, Pavlin Franc iz Mošenj, Pibrovec Leo iz Jesenic, Požar Metod iz Bohinjske Bistrice, Prestor Niko iz Mošenj in Serajnik Joško iz Dovjega, vršilo nemoteno priprave za sresko vrtnarsko razstavo.

V soboto, dne 7. oktobra, ob priliki prvega letošnjega zborovanja učiteljskega društva je bila slovesna otvoritev.

V risalnici jeseniške šole, kjer je prirejena razstava, se je zbralo skoraj vse učiteljstvo radovljiškega sreza. Na razstavo je prišel nadzornik za šolske vrtove Andrej Skulj, zadržanega sreskega načelnika je zastopal sreski kmetijski referent, kot gostje so se udeležili g. župan mesta Jesenice in predsednik podružnice S. V. D. g. dr. Rekar.

Initiatorji in pokrovitelji razstave, sreski šolski nadzornik E. Schiffer, je v svojem otvoritvenem nagovoru podčrtal vse težkoče, pa tudi veliko pripravljenost in požrtvovalno delo, ki ga je izvršilo učiteljstvo za to razstavo, ki bo brez dvoma rodila dobre uspehe.

Nadzornik za šolske vrtove oriše na to važnost takih razstav iz učnih vidikov, pa tudi iz stališča in stremljenja, da približamo naše šolsko delo čim bolj praktičnemu življenju in potrebam naroda. Čestita vsem sodelavcem na lepi in instruktivni prireditvi, ki nudi kljub letošnjim, vremenskim neprilikam prav lepe pridelke, izbrana učila in učne pripomočke.

Govorili so še gosp. župan, predsednik podružnice in sreski kmet. referent, ki je zlasti naglašal važnost takih razstav za pouk našega kmetijskega človeka. Poudaril je, da ta razstava najlepše kaže delo in trud učiteljskega društva. Želi skupnega sodelovanja za doseg čim lepših uspehov.

Po končanih nagovorih smo si ogledali bogato in res instruktivno razstavo, ki je do zadnjega kotička napolnila veliko risalnico, ki je bila tudi sicer lepo dekorirana, kar so izvršile predvsem učiteljice osnovne šole na Jesenicah. Na prednji strani je bila v zelenju kraljeva slika, na nasprotni strani so bile razvrščene državne barve v obliki žarkov, kar je napravilo prav imponozanten vtis. Vsa dvorana, ob stenah in po sredi je bila obložena z razstavljenimi predmeti, da sta vodila po dvorani le dva ozka hodnika.

Sadjarski oddelek, ki sta ga uredila Prestor Niko in Pavlin Franc iz Mošenj, nam je nudil tako rekoč ves pouk iz sadjarstva kakor: razne sadne podlage, načini cepljenja v slikah in modelih, razvoj drevesc v drevesnici, posajena drevesa na mestu in zavarovana z mrežo proti zajcu. Nazorno so bili prikazani skoraj vsi sadni škodljivci, kakor tudi bolezni, takoj za temi pa so bila pripravljena razna sredstva zoper te škodljivce. Manjkalo seveda ni škropilnic, pasti za voluharje ter potrebnega sadjarskega orodja. Prav bogata je bila izbira sadja, ki ga pridelujejo učitelji-vrtnarji v srezu. Pogrešali nismo niti črešnje. Razstavili so tudi nekateri posestniki. Franc Rus, nadučitelj v pok. z Bleda, znani sadjar in pomolog, je določil, kolikor je seveda pri taki zbirki mogoč, prava pomološka imena. Prav bi bilo, da bi na takih razstavah prikazali prav vidno sadni izbor za dotični okoliš in morda celo za posamezne predele. Sadje pa je bilo tudi razstavljeno v kabinetnih in normalnih ameriških zabojih.

Ta oddelek so izpopolnjevale razne statistične tabele, poučne slike, fotografije in načrti. — Prav bogato je bila zastopana tudi sadjarska in vrtnarska literatura.

Da je ta oddelek tako lepo uspel, so pripomogli s svojimi prispevki E. Schiffer iz Zirovnice, Prestor Niko in Pavlin Franc iz Mošenj, Razinger Valko iz Gorij, Gradnik Rajko z Bleda, Požar Metod iz Boh. Bistrice, Vrezec iz Ribnega, Kristan Srečo iz Leš, Hafner iz Kroke, Bulovec Ivan iz Begunj, Bitenc iz Rateč, Serajnik Joško iz Dovjega, Blažič Karl iz Ovšiš in Knez Rudolf iz Lesc.

Kljub slabi letini je bil zelenjadni oddelek, ki ga je uredil Serajnik Jože iz Dovjega prav bogat in pester. Zastopana je bila izbrana zelenjad. V tem oddelku smo videli tudi lepe zbirke zdravilnih rastlin, ki sta jih pridelila Tavčarjeva Angela iz Jav. Rovt in Knez Rudolf iz Lesc.

Opazili smo množico enoletnih, za šolske vrtove najprimernejših in zaradi preproste vzgoje priljubljenih cvetlic.

Ljubke in prav poučne so bile košarice, ki so nam predočile gozd v jeseni, in jesen v planinah, zamisel tov. Bulovca iz Begunj. V tem oddelku so poleg navedenih sodelovali tudi Jeglič Malči iz Zasipa, Vrezec iz Ribnega, Serajnik Joško iz Dovja, Knap iz Kranjske gore, Žagar Ivan iz Kamne gorice in Žagar iz Dobrove pri Kropi.

Vsa dvorana je bila prav okusno okrašena z vrtnicami in nageljni, med vsemi pa so prevladovala daljše in najrazličnejših barvah in vrstah. Dekorativne vaze in lonce sta poslikala Prestor Niko in Pavlin Franc iz Mošenj. Da je bila slika popolna, je poskrbela tovarišica Minka Fister ob Sv. Križu, ki nam je prikazala dekle ob gorenjskem oknu, s katerega se razpletajo znani in priljubljeni gorenjski nageljni.

Čebelarški oddelek je priredil nadzornik Schiffer. Poleg opazovalnega panja, »Znidaršiča« in »kranjičev«, vidimo posebno znamenite končnice iz Breznice in celo originale od Janše in Ambrožiča iz Mojstrane. Ne manjka v tem oddelku medu, voska, čebelarških potrebnosti in orodja itd. Pri razstavi tega oddelka so sodelovali Prestor Niko, Serajnik Joško in Šetinc iz Jesenic.

V posebnem oddelku je vkuhano sadje in konzervirana zelenjad v različnih posodah in na razne načine, da imajo obiskovalci nazorno učilo pred seboj. Posebno omenjamo pri tem oddelku tov. Kristana iz Leš, Mlekuža iz Boh. Bele, Smolik Angelo iz Kor. Bele in Gospodinjso šolo iz Jesenic, ki nam je na posebni zelo lepo pogrnjeni mizi razstavila zelenjadno kosilo. Prav poučna je dalje razstava sadnih sokov, od katerih naj posebno omenim prav dober tepkovec. Ves postopek o pripravljanju sadnih sokov je pojasnjen z aparati, modeli, risbami, tabelami in recepti. Ta oddelek sta uredila Razinger Jelka in Valjko iz Gorij. Razinger je zbral tudi zbirke raznih semen in sestavljal učila o uporabi kulturnih rastlin (lan). Razinger je sestavljal tudi zbirke raznih semen in sestavljal učila o uporabi kulturnih rastlin.

Razne modele planšarskih koč, planinskih hiš in gospodarskih poslopij sta razstavili šoli Gorjuše (Torelli) in Koprivnik. Model jeseniške šole z vrtom je razstavil upravitelj tov. Pibrovec, Poleg teh je razstavila g. Hlebjan, učitelj na Jesenicah, lepo zbirko izbranih kaktej in breskev.

Pri razstavi so sodelovali tudi nekateri privatniki in tako pokazali, da delajo v roki z učiteljstvom za napredek vrtnarstva. Prav posebno moramo omeniti podružnico SVD iz Jesenic, ki se je prav lepo uveljavila z razstavo sadja, zelenjadnih pridelkov in prav izbrano kolekcijo dalj in vrtnic. Sodelovali so gg. dr. Rekar, Marčič, Torkar, Čop, Hafner in drugi.

Umevanje za to prireditev so pokazali tudi krajevni šolski odbori, ki so prispevali sicer skromno, vendar dobrodošlo vsoto 800 dinarjev.

Knjižnica vsebuje nad 200.000 zvezkov: za mladino in za živeče Čeha na Dunaju.

Otroci, katerih starši gredo na delo, pridejo že za rana. Do popoldanskega pouka so v posebnih prostorih. Z njimi ponavljajo učitelji snov, pomagajo pri nalogah itd. Dobijo obed. Oddaljenejšim plača šola potovanje z vlakom, avtobusom ali tramvajem, samo da niso prepuščeni ulici in drugim činiteljem. V aprilu je izdala šola 1.200 šilingov. Železna organizacija češkega življa.

Dopolodne švigamo z avtobusom med mirnimi začrnelimi palačami. Zgodovinske in nedotakljive starine. Na širokih središčih stoje avti. Po ulicah je obilica zanemarnjenih brezposelnih. Prošijo in čakajo boljših časov. Modrujejo in se pričkajo o Hitlerju.

Akad. slikar riše portret za 2 šilinga. Star gospod mi vsiljuje damsko torbico.

Lajna gode že tolikokrat obglavljeno Schubertovo iz Treh mladenk... Reminiscenca preživele dunajske romantike.

Polja v solncu.

Skozi zeleno daljo dosežemo obmejni kraj Marchegg. Češki cariniki. Kratke formalnosti.

Hitimo naprej. Neizmerna vstajajo mlada polja. Obzorje se razklene v nedoglednost, do belih slovaških vasic. Drevedni prečijo ravno. Včasih iznenadi vijoča cesta, ki se topi v živo zelenje.

Morava pretrga razpoloženje pokrajine. Ob njej sivina vrb.

Bratislava.

Naval na okna. Šuligoj je tu s svojimi »slavčiki«.

Pozdravni govori. Pesmi. Dobrodošli! Mladež v narodnih nošah. Na potu v mesto se mi pridruži češki železničar. Pri Zidanem mostu sem doma... je začel.

Svet je res okrogel. Povsod prideš skupaj. Zvečer je koncert Trboveljskih slavčkov.

Po splošnem pregledu lahko mirno trdim, da je prva sreska šolskovrtnarska razstava v vsakem oziru uspešna nad pričakovanje. S to razstavo je pokazalo učiteljstvo radovljiškega sreza, da dela na povzdigi šolskega vrt-

Iz glavne skupščine

PREDLOG

odbora za spremembo pravil Jugoslovenskega učiteljskega združenja na Glavni skupščini JUU v Ljubljani dne 20. avgusta 1933.

Pri členu 2. 3. odstavek se spremeni drugi pasus in se glasi: »Na področju uprave mesta Beograda se osnujejo sreska društva po mestih: V Beogradu, Zemunu in Pančevu.

Čl. 3. Poglavlju g) se doda, da deluje za zgradbo učiteljskih domov in drugih ustanov; d) da deluje na snovanju pevskih, sokolskih, kakor tudi drugih kulturnih, prosvetnih in gospodarskih ustanov.

Čl. 5. Člani združenja so: redni, ustanovni, dobrotvori, veliki dobrotvori in častni člani.

Čl. 6. Doda se odstavek: »Učitelji, slušatelji višje pedagoške šole morejo biti člani našega združenja v krajih, kjer službujejo.

Čl. 8. Doda se: »Veliki dobrotvori so oni, ki poklonijo najmanj 5.000 dinarjev.«

Čl. 10. Doda se: »Velikim dobrotvorom se pošilja brezplačno Narodna prosveta, a njihova imena se vklešejo na ploščo v domu JUU.«

Čl. 11. Se menja in glasi: »Radi sprejema za rednega člana JUU se prijavljajo učitelji pismeno odboru sreskega učiteljskega društva. Prijavi priložijo tudi odrejeno članarino.«

Čl. 12. Se doda odstavek: »Ako se sekcij-skemu odboru prijavi iz enega sreza več nego 15 članov za članstvo v združenju, tedaj bo sekcijški odbor v tem srezu zasnoval sresko društvo.«

Čl. 14. Se doda točka b): »Da pobere redno članarino in naročnino za Narodno Prosveto ali obvezno glasilo sekcije.«

Manjšina se ni strinjala s to stilizacijo in je predlagala sledeče: »Da poleg članarine pobere tudi naročnino za Narodno Prosveto od vseh članov sreskega društva, ako je občni zbor društva z najmanj 1/3 večino sklenil, da se vsi člani društva obvezno naročajo na Narodno Prosveto.«

Temu členu se doda še odstavek: »Rednega člana, ki deluje proti interesom svojega združenja in ne izvršuje predpisov pravil, poslovnika in skupščinskih sklepov, smejo izključiti iz združenja pristojna stanovska razsodišča JUU po pravilniku, ki ga predpiše glavni odbor in sprejme glavna skupščina.«

Ako redni član do 1. aprila ne plača članarine in drugih obveznosti, preneha biti član združenja. Ako se član ponovno vpiše v združenje, iz katerega je prej sam izstopil, plača samo članarino za ves pretekli čas, ko ni bil član.

Pri členu 14. Pri pravicah rednih članov se doda odstavek b): »Da dobi pomoč v slučaju nujne potrebe po pravilniku, ki bo predpisan.«

Čl. 15. točka d) se menja in glasi: »Ako ne izpolni obveznosti po členu 14. teh pravil.«

Čl. 18. namesto besede vrhovna se vzame beseda glavna.

Glavni odbor se sestaja po potrebi, a najmanj 2 krat letno.

V predzadnjem odstavku se menja zadnji stavek, ki se mu doda: »Izvršni odbor izvršuje sklepe glavnega odbora in predsedniškega zbora.«

Predsedniški odbor tvorijo predsednik glavnega odbora in predsedniki sekcij. Ta odbor se sestane vsaka dva meseca v kraju, ki ga sam določi. Stroške za predsednika glavnega odbora nosi blagajna glavnega odbora, a za predsednike sekcij, njihove sekcijske blagajne.

Čl. 22. se menja in glasi: »Ako se volitev upravnih in nadzornih odborov ne izvrši z akla-

narstva kljub vsem težkočam in neprilikam uspešno. Najlepše priznanje za to trudapolno delo je izreko ljudstvo, ki je v nedeljo v tako obilnem številu in z velikim zanimanjem posejilo prvo šolskovrtnarsko prireditev.

macijo, tedaj se vršijo tajne volitve z listki, ako to zahteva ena petina prisotnih članov. Ona lista, ki dobi največ glasov, dobi 2/3 mandatov, a ostale mandate razdelijo med seboj ostale liste po količniku.«

V zvezi s tem se menja člen 18. in to: »Namesto 10 članov izvršnega odbora pride 12 in 6 namestnikov; pri sreskih društvih 9 članov in 3 namestniki; za nadzorne odbore: glavni nadzorni in banovinski odbori po 6 članov in 3 namestniki, a pri sreskih društvih po 3 člani in 3 namestniki.

Čl. 24. se menja in glasi: »Mandat članov glavnega in banovinskega upravnega, kakor tudi nadzornega odbora traja 3 leta, a članov upravnega in nadzornega odbora sreskega društva traja 1 leto.

Za to stilizacijo je glasovalo 10 članov, a ostalih 7 članov predlaga, da traja mandat odborov pri sreskih društvih kakor pri ostalih po 3 leta.

V členu 25. se doda na koncu: »in vršilci nadzorniške dolžnosti.«

Člen 26. Doda se: »Sekcije, ki izdajajo svoje obvezne stanovske liste, so dolžne, da naročajo za sekcijški odbor po štiri številke Narodne Prosvete, a odbori sreskih društev po 2 številki. Ti listi se plačajo iz sekcijske, odnosno sreske blagajne.

Člen 28. Pri glavni skupščini, točka b) se menja in glasi: »Člani sekcijškega odbora in to: v sekcijah do 1000 članov predsednik, podpredsednik in tajnik, a za sekcije nad 1000 članov še po eden član odbora, za vsakih 1000 odnosno preko 500 članov. Pri točki b) zadnji odstavek se menja in glasi: »Društva do 50 članov pošljejo samo predsednike, od 51 do 100 članov predsednika in še enega delegata, od 101 do 150 predsednika in dva delegata itd.

Za delegate ne morejo biti izvoljeni nadzorniki in vršilci nadzorniške dolžnosti. Za ta zadnji odstavek predloga je glasovalo 7 članov odbora a za predlog izvršnega odbora je glasovalo 8 članov. Predlog izvršnega odbora se glasi: »Član, ki ne more biti izvoljen v odbor, ne more biti izvoljen za delegata. Eden član odbora ni glasoval.

Pri členu 35. se doda na koncu tretjega odstavka: »A kadar se odloča o zaupanju a) na sreskih društvih člani upravnega in nadzornega odbora nimajo pravice glasovati; b) »Na sekcijških skupščinah ravno tako nimajo pravice glasovati člani upravnih in nadzornih odborov. c) na glavnih skupščinah nima pravice glasovati nihče razen delegatov in predsednikov učiteljskih društev.

Za ta člen ni glasoval nobeden član odbora.

Člen 40. se v celoti menja in glasi: »Za presojanje sporov med člani in radi njihovega pomirjenja, kakor tudi radi tolmačenja člena 14. pravil se ustanove stanovska častna razsodišča pri sreskih društvih, sekcijah in izvršnem odboru. Poslovnik za častna razsodišča, kakor tudi poslovnik za tolmačenje službenih pravil JUU izdela glavni odbor in ga predloži glavni skupščini v odobritev.

Ljubljana, 20 avgusta 1933.

Tajnik:

Dušan Vitorović, s. r.

Predsednik:

Dušan Šestan, s. r.

Člani:

Karel Dobršek, s. r., Kalenber Nikola, s. r., Kević Marta, s. r., Barišič Mata, s. r., Milošević Marko, s. r., Lalošević Bogdan, s. r., Kastranović Bogdan, s. r., Jovanović Aleksa, s. r., Milovanov Vladimir, s. r., Pogačnik Janko, s. r., Subotić Anton, s. r., Marković Dragotin, s. r., Bečević Ivan, s. r., Milošević Joca, s. r., Subačić Anton, s. r.

teljev: Palkoviča, Palackýja, Šafarika, Štura. Od 1918. glavno mesto Slovaške.

Po Donavi parobrod. Za njo široka polja. Še dalje raztegnjeni hribi.

V Zlin zavozimo o polnoči. Na mokrih asfaltnih cestah odsevajajo medle luči. Vrste se do silhuete tovarniških poslopj in dimnikov. Bat'ino mesto.

Razkošne izložbe čevljev. Nekdo se pošali: za vsakega čaka par čevljev. V sebi se hudujem na tistega, ki pravi, da je le šala.

Porazgubimo se v 12. nadstropju hotela. Gostje Bat'e. Povsod sem bral napise Bat'a: na odeji in ruhi, na prtu, zglatniku in kozarcu in sladkorju ob kavi.

Tuljenje sirene.

Prevesim se skozi okno v zeleno jutro. Popolnoma ameriško mesto. Moderna arhitektura: kot če bi nanizal cikorinih škatelj.

Rezek opomin sirene. Starček pospeši korak. Prehitevajo ga mlajši. Vse teče. Hiti. Stotine tovarniških avtobusov privaža oddaljenejšje.

Ogromnih 52 stavb, vsaka s svojim knjigovodstvom. Tisoče strojev izsekava podplate, tisoče zgornje dele. Sistem strojnega dela: prvi nateguje usnje na kopito, drugi ga pritrdi z žebli, tretji pribije podplat, četrti, deseti... Paketiranje. Nalaganje v avtomobile.

Drdrajo žične železnice, grozijo transmijsje. V delu je sklonjenih 18.000 teles. Dnevno iztisnejo 150.000 parov čevljev. V slogi je moč, kričijo napisi.

Vmes nasadi. Socialne ustanove: bolnica s 5 primariji in 18 zdravnikov; ambulante itd. Za njimi nad 1500 v enakem slogu postavljenih delavskih hiš s kolektivnimi kopališči in igrišči. Kino je vsem na razpolago. Vsak delavec ima pravico do vsakodnevnih predstav. V soboto ne delajo. Bat'ine šole. Te nas najbolj vzradovedijo. V njih se vršijo eksperi-

Andrej Debenak:

Vtisi iz učiteljske studijske ekskurzije po Čehoslovaški

Potem topa zamaknjenost ob ritmu kol. Kinkali smo vsak v svojem kotu. Dež!

Na severu je nebo valilo temne oblake, skozi okno je klicala mrzla sapa. Prijemal nas je rahel drget.

Lije! Divje vreme!

Ko privozimo na Dunaj, je sveže jutro. Solnce pa je že razgrelo svojo močno luč in vnašalo težko ozračje. Po ulicah se gnetejo množice. Prerivamo se med vrste vozil in polzečimi avtomobili. V tok raznih vozil nas priklene tramvaj. Levo in desno se odvijata ulica, Ostanejo le obrazi. Vse valovanje vele-mesta se razgiblje.

Za nekim oglom izstopimo. Korakamo po mokrem asfaltu. Obstojimo pred impo-zantno novozgrajeno češko šolo Komenskega. Prvič nas zajame slovanska gostoljubnost sredi tujega življa.

Toplo nam je.

Razgledamo se po šoli. Nepopisna v no-tranosti: razmaknjeni hodniki z garderobami. Otroci so v copatah. Tudi učitelji. Samo be-seda živi.

Stene v razredih steklene. Luč in solnce. Štejem. Od 25—30 učencev. Ravnatelj L. Čer-vinka tolmači: Ko razred doseže število 42 glav, se deli. V razredih nas pozdravljajo otroci. V posebnih dvorani za pevski pouk nam zapojejo. Hitimo. Zadržuje nas, še na hod-niku teče voda.

Čas je natanko odmerjen.

Čudimo se delavnicam. Za vsak predmet posebna. Deklice iz zadnjega razreda meš. šole iznenadimo pri kuhanju in šivanju.

Splošne vesti

JADRANSKA STRAŽA IN »VRTEC«

Uredništvo mladinskega lista »Vrtec« je pred dnevi razposlalo na vse osnovne, meščanske, srednje in strokovne šole poslanico, ki po svoji vsebini zasluži, da se pečamo nekoliko z njo, kakor tudi z namenom, ki ga zasleduje.

V poslanici je ponatisnjeno pismo, ki ga je prejelo uredništvo »Vrtca« od Oblastnega odbora Jadranske straže. To pismo je ponatisnjeno v izvlečku tako, da mora vzbuditi v čitatelju vtis, da je »Vrtec« postal oficijelno glasilo Jadranske straže.

Ne bomo razpravljali o tem, ali je tak način reklame fair ali ne, hočemo le pojasniti zadevo vsem, ki se obračajo na Mladinsko matico in žele pojasniti, zakaj je Vrtec postal oficijelno glasilo Jadranske straže.

Pismo, ki ga uredništvo v svoji poslanici ponatiskuje, niti v tako prikriti obliki ne daje uredništvu mandata oficijelnosti. Oblastni odbor Jadranske straže je le sprejel ponudbo uredništva »Vrtca«, da bo propagiral idejo Jadranske straže in prinašal članke, ki naj popularizirajo vrednost in koristi našega morja. Vključno dejstvu, da hoče Jadranska straža stati nad vsakim strankarskim bojem in nad vsakim prepričanjem, bi Oblastni odbor svojega pristanka na ponudbo najbrž ne bil dal, ko bi vedel, za kaj se bo njegovo pismo izrabilo.

Mrzlična naglica reklame uredništva »Vrtca« postane pa razumljivejša ob ugotovitvi, da se je uredništvo »Našega roda« še pred uredništvom »Vrtca« obvezalo služiti isti nalogi in da se je sekcija Podmladka Jadranske straže na svoji seji dne 1. maja 1933. izjavila, da smatra »Naš rod« za svoje oficijelno glasilo, ker je ta list že po številu svojih naročnikov najbolj pokrit za to.

Uredništvo »Našega roda« ni hotelo kovati kapitala iz tega, ker se je zavedalo, da bi se mogla ta odločitev sekcije napak tolačiti in ker stoji na stališču, da ni privilegij, temveč dolžnost vsega mladinskega časopisa posvetiti se ustanovi, ki ima toliko vitalnega pomena za vzgojo našega naroda, kot ga ima Podmladek Jadranske straže.

Sledeč tej svoji dolžnosti, je Mladinska matica že v zadnjih »Kresnicah« posvetila nekaj strani Jadranski straži.

Vsaakega dobrega državljan mora veseliti, če opazi, da se je vendar neke zasvetila luč, ki nam Jugoslovenom ustvarja platformo, na kateri se bomo morda vendar znašli enih in istih misli in stremeljenj. In ravno zaradi tega ne moremo mirno mimo dejstva, da se skuša tudi okrog tega stremeljenja umetno graditi meja, ki smo je tako vajeni v javnem življenju.

Ne odklanjamo tekmovanja, ali to tekmovanje naj bo plemenito in naj zasleduje cilj vzbuditi v mladini ljubezen in ponos do našega morja in do vsega, kar je z njim v zvezi. Proti vsakemu tekmovanju z drugačnimi cilji pa se bomo borili zaradi stvari, ki bi morala biti vsakemu dobremu jugoslovanskemu državljanu sveta.

VSE JUGOSLOVANSKO UČITELJSTVO ZA NAŠE POPLAVLJENCE.

»Narodna Prosveta« je objavila apel ljubljanske sekcije za pomoč po zadnjih poplavih prizadetim in iskreno vabi vse tovariše in tovarišice iz ostalih banovin, naj tudi oni zbirajo prispevke in jih pošiljajo ljubljanski sekciji.

Za veliko pozornost vodstva našega »Udruženja«, ki nam je najlepši dokaz naše skupnosti in bratstva, smo iskreno hvaležni. — Gorje enega naših bratov je tudi naše gorje. Velika nesreča prizadetih je toliko hujša, ker so jim prav za zimo uničeni vsi pridelki, mnogim tudi domovanja.

Ponovno prosimo vse članstvo in naša sreska društva, naj z vso vsmo in poštvo-

mentarjem razredu tablic ne poznajo, pišejo kar na papir. Razen bogato ilustriranih čitank, rabijo knjige, liste in časopise. Otroci izdajajo svoj list: »Mlady Zlinc«. Pišejo in ilustrirajo sami. Zato je seveda treba denarja in razumevanja. Povsod srečaš tedenski časopis »Mlady svet«.

V odmoru pripelje avto mleka, kruha in peciva. Vse zastoj, kolikor kdo hoče. Zato pa je povsod zdravje in veselje.

Šolska kuhinja da tedensko tisoče obedov, največ brezplačno, druge za malenkostno ceno.

Po vzoru reformne šole v Zlinu je 144 poizkusnih šol v vsej Čehoslovski.

Vsekarer socializacija in kolektivizacija. Prijetno je z ljudmi, ki čutijo nove smeri.

Brno.

Popoldne je ogled pivovarne. Letno proizvajajo 280.000 hl piva. Pasli smo se na vseh napravah in z občudovanjem opazovali 60 hl in še večje sode orjake. Seveda so nas tudi bogato pogostili.

Zvečer smo prisostvovali koncertu, ki ga je priredilo dijaštvo nižjih srednjih šol skupno z Jugosl. akademiki. Spored pesmi je popestrilo recitiranje Gregorčičeve »Soči« v slovenskem in češkem jeziku. Prelila jo je v njihov jezik dijakinja VII. gimnazije, ki odlično obvlada slovenščino. Pesem nas je zelo vzdostila, vse lepša nam je bila tukaj.

Drugi dan nas je sprejela znana podzemljaska jama Macocha v svoje kraljestvo.

Bela, gladka cesta. Nizki hribi. S smrekami razrastli. Debeli dve uri smo hodili in se izogibali avtomobilom. Smilil se mi je tovariš, ki so ga žulili novi Baťa čevlji do krvi.

Bili smo bogato poplačani. Prostrane dvorane. Kapniki veliki in tenki, v prečudnih oblikah.

Kaplje ustvarjajo tiho, da ne motijo tišine. Vse to skrivnostno dogajanje prirode prevzame človeka.

valnostjo slede apelu sekcije in po svojih močeh in uvidenosti store vse, da pomagamo lajšati gorje težko prizadetim.

Ne pozabimo zlasti otrok, ki bodo zaradi pomanjkanja hrane, nezadostne obleke in nezdravih stanovanj najbolj trpeli.

— **Inspekcijko potovanje g. prosvetnega ministra.** Pretekli teden je odšel prosvetni minister g. Radenko Stanković na inspekcijko potovanje po Vardarski banovini. Ogle dal si je osnovne, srednje in strokovne šole v Skoplju, Bitolju, Ohridu. — Zanimal se je tudi za vse prosvetne ustanove na jugu naše države. Ni se pa zadovoljil samo z ogledovanjem prosvetnih institucij po raznih mestih, marveč je obiskal tudi mnogo vasi na jugoslovansko-grški meji in se v teh krajih zanimal predvsem za razvoj osnovnega šolstva. Ogle dal si je tudi sv. Naum na albanski meji. Odtod je odpotoval na Kosovo, nakar se je povrnil v Beograd.

— **Tovariši, tovarišice,** sezite po zemljevidu »Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljansko polje«, ker je izvrstno učilo za domoznanski pouk. Pri večjem naročilu cena 4 Din. Založba Učit. doma v Ljubljani.

— **Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev** se najlepše zahvaljuje vsem učiteljstvu za trud pri prodajanju knjižice »Neguj zobce« ter vljudno prosi vsa ona šolska upraviteljstva, ki do sedaj še niso mogla nakazati denarja, naj to napravijo, kakor hitro jim bo mogoče. Nepropane brošure naj ostanejo na šolah do nadaljnjega ukrepa društva. Mnogo šol knjižico s pridom uporablja pri higienskem pouku. Društvo pa opozarja cenjeno učiteljstvo, da se je pri končni redakciji na strani 10, vrsta 24 in na strani 18, vrsta 24 beseda »produciraj« slabo nadomestila z izrazom »izločajo«, kar bistveno spremeni smisel stavka in naj se popravi z »proizvajajo« ali »povzročajo nastajanje«.

Za ugankarje razpisuje »Naš rod« lepe nagrade, ki so jih dale na razpolago razne tvrdke. Tvrda Bata je dala na razpolago par čevljev po meri, prav tako so obljubili lepa darila drogerija Gregorič, pa tudi razne knjigarne in papirnice. Natančnejši podatki bodo objavljeni v 1. številki »Našega roda«.

— **Nova izdaja samospisov!** Založilo jo je pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Vanjo so prispevali 15 pesmi za visoki, srednji in nizki glas skladatelji: E. Adamič, M. Bravničar, J. Pavčič, St. Premrl, Z. Prelovec, H. Svetel, M. Tomc in V. Vodopivec. Tudi na zunaj lična zbirka je napredna v »Učiteljski knjižarni« kakor tudi v drugih knjigarnah.

— **Izredni občni zbor Hranilnega in posojilnega konzorcija,** kreditne zadruge državnih uslužbencev v Ljubljani, se vrši v ponedeljek, 13. novembra 1933 ob 20. uri v magistratni posvetovalnici, Mestni trg. Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti.

Nove predpisane tiskovine:

Proračun kraj. šol. odbora,
Obračun kraj. šol. odbora,
Zapisnik proračunske seje in
Zapisnik obračunske seje kraj.
šol. odbora

N a r o č i l a s p r e j e m a
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

mentarjem razredu tablic ne poznajo, pišejo kar na papir. Razen bogato ilustriranih čitank, rabijo knjige, liste in časopise. Otroci izdajajo svoj list: »Mlady Zlinc«. Pišejo in ilustrirajo sami. Zato je seveda treba denarja in razumevanja. Povsod srečaš tedenski časopis »Mlady svet«.

V odmoru pripelje avto mleka, kruha in peciva. Vse zastoj, kolikor kdo hoče. Zato pa je povsod zdravje in veselje.

Šolska kuhinja da tedensko tisoče obedov, največ brezplačno, druge za malenkostno ceno.

Po vzoru reformne šole v Zlinu je 144 poizkusnih šol v vsej Čehoslovski.

Vsekarer socializacija in kolektivizacija. Prijetno je z ljudmi, ki čutijo nove smeri.

Brno.

Popoldne je ogled pivovarne. Letno proizvajajo 280.000 hl piva. Pasli smo se na vseh napravah in z občudovanjem opazovali 60 hl in še večje sode orjake. Seveda so nas tudi bogato pogostili.

Zvečer smo prisostvovali koncertu, ki ga je priredilo dijaštvo nižjih srednjih šol skupno z Jugosl. akademiki. Spored pesmi je popestrilo recitiranje Gregorčičeve »Soči« v slovenskem in češkem jeziku. Prelila jo je v njihov jezik dijakinja VII. gimnazije, ki odlično obvlada slovenščino. Pesem nas je zelo vzdostila, vse lepša nam je bila tukaj.

Drugi dan nas je sprejela znana podzemljaska jama Macocha v svoje kraljestvo.

Bela, gladka cesta. Nizki hribi. S smrekami razrastli. Debeli dve uri smo hodili in se izogibali avtomobilom. Smilil se mi je tovariš, ki so ga žulili novi Baťa čevlji do krvi.

Bili smo bogato poplačani. Prostrane dvorane. Kapniki veliki in tenki, v prečudnih oblikah.

Kaplje ustvarjajo tiho, da ne motijo tišine. Vse to skrivnostno dogajanje prirode prevzame človeka.

Učiteljski pravnik

POKOJNINSKI FOND DRŽAVNIH NAMEŠČENCEV.

Finančni minister je izdal glede izvajanja čl. 272 uradniškega zakona z dne 31. marca 1931 to-le pojasnilo:

Državni upokojenci, ki so imeli 1. aprila 1931 pokojninske prejemke po zakonu o uradnih in drugih državnih uslužbencih civilnega reda z dne 31. julija 1923, po zakonu o državnem prometnem oseboju z dne 28. oktobra 1923, po zakonu o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, po uredbi o izpremembah in dopolnitvah določb orožniškega zakona in zakona o orožniškem pokojninskem fondu z dne 22. marca 1929 in po zakonu o orožniških z dne 27. septembra 1930, lahko zaradi zaračunavanja svoje rodbinske pokojnine naknadno vplačajo prispevke za dobo od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu upokojitve do 1. aprila 1931.

Državni upokojenci, ki so imeli 1. aprila 1931 pokojninske prejemke po zakonih z obvezno močjo pred 1. septembrom leta 1923., lahko postanejo vlagatelji uradniškega pokojninskega fonda in lahko kot taki naknadno vplačajo prispevke za dobo od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu upokojitve do konca meseca, v katerem so vložili prošnjo za sprejem v članstvo fonda. Osnova za prispevke v ta fond so prejemki, ki so po zakonu upokojitve tvorili podlago za določitev osebnih pokojnin. Mesečni prispevek znaša 5% od osnove. Naknadna vplačila se lahko opravijo naenkrat ali v mesečnih obrokih, in sicer v gotovini ali z odbitkom redne pokojnine.

Mesečni obrok mora biti enak rednemu mesečnemu prispevku, lahko pa obsega tudi več mesečnih prispevkov. Prispevki se vplačajo naknadno brez obresti za preteklo dobo. V primeru, da vlagatelj umre, preden je plačal vse svoje prispevke, se mu pri določitvi rodbinske pokojnine vstjeje le doba, za katero je naknadno vplačal prispevke.

Državni upokojenci, ki žele naknadno vplačati te prispevke, pošljejo finančnemu ministru, splošni oddelk, prošnjo, v kateri morajo izjaviti, za katero dobo in na kakšen način hočejo poravnati te vloge. Prošnji morajo priložiti prepis sklepa, na podlagi katerega se jim izplačuje osebna pokojnina. Sklep o naknadnem vplačilu prispevkov in o sprejemu v redno članstvo izda načelnik splošnega oddelka po čl. 8 zakona o organizaciji fin. uprave in čl. 106 do 110 zakona o splošnem upravnem postopku. Odlok se najprej izroči glavni kontroli, da ga potrdi, nato pa ga dobe pristojna finančna ravateljstva oziroma glavna državna blagajna s prepisom potrditve s strani glavne kontrole v izvršitev. Finančna ravateljstva oziroma državna blagajna bodo pobirali prispevke za uradniški pokojninski fond po določbah čl. 25 pravilnika o uradniškem pokojninskem fondu. V primeru, da se vplačilo opravi v gotovini, pošljejo te zneske finančna ravateljstva, oziroma glavna državna blagajna Državni hipotekarni banki. Vse vloge in priloge za ureditev članstva pokojninskega fonda po teh navodilih so oproščene taks.

Naša gospodarska organizacija

— Ljubljansko učiteljsko društvo je tudi letos izplačalo Učit. domu v Ljubljani ob zaključku letnega računa obvezen prispevek Din 2000.— S tem je ljubljansko učiteljstvo pokazalo, da se zaveda velikega pomena, ki ga bo imel bodoči dom za učiteljstvo, predvsem za ono iz podeželja. Zato bodi na tem mestu izrečena zavednemu ljubljanskemu učiteljstvu najiskrenejša zahvala! Ostalim učiteljskim društvom pa: Posnemajte!

— **Še en posnemanja vreden zgled!** Tovarš V. K. iz K. piše: »Danes sem Vam nakazal na Vaš račun pri poštni hranilnici v Ljubljani Din 100.— za Učiteljski dom v Ljubljani. Enak mesečni prispevek bom nakazoval skozi 10 mesecev, s čimer se hočem oddolžiti za uslugo, ki mi jo je izkazala neka stanovska ustanova.« Najlepša hvala in živeli!

Blagajnik Učit. doma.

Mladinska matica

Večina šol je poslala naročnike za »Naš rod«. Ostale šole prosimo, da nam sporočijo število naročnikov na naše publikacije čim prej. To uprava nujno potrebuje za to, da določi naklado. Lansko in predlansko leto je prva številka zmanjkala in ni izključeno, da se tudi letos ne ponovi.

Uprava je razposlala na vse šole razen okrožnice za naročanje tudi seznam knjig, katerim je Mladinska matica znižala ceno za 25 do 50%. Prosimo cenj. tovariše in tovarišice, da razbesijo omenjeni letak v razredu, da si ga učenci lahko ogledajo in naročijo knjige.

Na razna vprašanja, ali veljajo znižane cene tudi za Ribičičevo Miklavžovo noč, ki je bogato ilustrirana v 4 barvnem tisku, javljamo, da je tudi za to knjigo cena izdatno znižana. Prej je stala broširana 22 Din, vezana 30 Din, sedaj pa broš. 16.50 Din, vez. 22.50 Din.

NEKAJ STATISTIKE LETOŠNIH NAROČNIKOV NA »NAŠ ROD«.

Sv. Barbara v Haložah . . .	letos 20	lani 17
Beltinci	30	21
Bled	74	91
Bohinjska Bistrica	91	90
Breg pri Ptuj	18	10
Brezica	123	159
Celje, deška	119	110
Črneča vas	64	66
Črneča vas	14	5

Črnomelj	76	40
Dev. Mar. v P.	147	126
Dobova	67	65
Domžale	51	56
Sv. Florijan p. Doliču	32	15
Gor. Lendava	1	17
Grahovo	42	36
Grize	80	95
Horjul	45	34
Jesenice, dekl.	159	149
Jezerško	64	59
Kamnik	76	98
Kranj, deš.	89	83
Sv. Lenart p. Vel. Ned.	47	20
Ljubljana, pomož. š.	131	154
Ljubljana, IV. dekl.	149	156
Ljubljana, licejska o. š.	215	250
Logatec	67	43
Maribor, III. deš.	166	186
Maribor, IV. deš.	85	57
Maribor, dekl. vadn.	32	0
Sv. Peter p. Moste	18	0
Radgona, gor.	98	74
Sv. Rupert pri Sv. Lenartu	104	41
Ruše	81	50

Učiteljski pevski zbor JUJ

—p Kot smo že poročali, se je naš pevski zbor spopolnil. Velik del svežih moči so dali zboru naši najmlajši tovariši(-ice) — abiturienti(-inje).

A to nam še ni zadostovalo, da se na prihodnjem sez. koncertu dostojno predstavimo naši koncertni publiki. Za izvajanje nekaterih točk programa je naš 70 članski zbor še vedno prešibak.

Posebno velja to za Gallusovo 16. epoglasno »Motetto LVI«, deloma tudi za M. Tajčevičeve: »Četiri duhovna stih«, ki jih bomo na novembrskem koncertu celotno izvajali, nadalje bi bilo izključeno izvajanje Iv. Mateičevega zbora »Čače moje«, pisanega za moški, ženski in otroški zbor in 2. soli, da nam niso po uvidenosti g. direktorja Drž. učiteljske šole N. Marolta priskočili na pomoč naši bodoči tovariši (-ice) — gojenci imenovane šole.

Za to gesto se g. direktorju lepo zahvaljujemo. Prav tako zahvalo dolgujemo gg. profesorjema Gröbmingu in Repovšu.

Z zborom 60 mladih pevcev in pevk smo že pričeli študirati gori označene zборе in jih delno naštdirali. Pohvaliti moramo v prvi vrsti njih mladostni idealizem ter točnost in red pri obiskovanju teh napornih vaj.

Poleg teh treh zborov imamo na ljubljanskem koncertu še sledeče skladbe: Slavko Osterc: Magnificat, velik zbor s spremljavo klavirja ter istega skladatelja skladbo: **Ko sem ja služil**. E. Adamič je zastopal na programu s prelepo: **Marija in brodar**. A. Lajovic izpopolnjuje program z dvema starejšima opusoma **Vodica čista se vila in Napitnico**. Izmed naših najmlajših je prispeval k programu P. Šivic svoj Slow fox na besedilo **Pajek in muha**, pisan za mešan zbor s spremljavo klavirja. Še dva skladatelja sta na programu: M. Logar: **Moja zemlja** na Gervaisovo besedilo in Slavenski z mogočno **Voda zvira iz kamena**, **Ljubavno** in **Žagorsko pesmo** ter Čapljanskimi tatari.

Z nekaterimi spremembami ponovimo ta koncert v Zagrebu. Na tem koncertu prevzame najbrže del vzporeda naš ženski zbor. — »Trboveljski slavčki«, ki so nameravali skoraj istočasno kot mi koncertirati v Zagrebu, so na našo prošnjo preložili svoj koncert na pomladansko sezono. Upravi zbora se za to njihovo uvidenost prav lepo zahvaljujemo.

Šolski radio

—r III. teden. V torek dne 17. oktobra bo higiensko predavanje gospe dr. Šimec Amalije. V petek dne 20. oktobra bo podal g. Josip Zabkar v obliki reportaže »Pot gline do kame-nitaste posode.« Spored: 1. Nastanek gline (reportaža iz narave). 2. Človek spoznava njena svojstva — utemeljitev lončarske obrti. 3. Izprehod po keramični tvornici: a) priprava sirovin, b) oblikovanje gline, c) žganje izdelkov v pečeh, č) barvanje, slikanje, tiskanje in drugi krasilni načini izdelkov, d) glaziranje, e) v skladišču.

Naprosamo ponovno, da se prijavijo predavatelji in predavateljice, ki imajo primerne teme za šolske radio ure. Javijo naj to na naslov Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Stanovska organizacija JUJ iz društev:

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V KRA-NJU** bo zborovalo v sredo 25. okt. t. l. ob 9. uri na deški narodni šoli v Kranju. Na dnevnem redu bodo poročila, predavanje o kmetijsko nadaljevalnem šolstvu, predlogi, občni zbor ter slučajnosti. Člane(ice), ki niso poravnali članarine za preteklo poslovno leto, prosimo, da to store najkasneje do 5. nov. t. l., ker se bodo drugače brezpozojno črtali iz društvenega seznama. — Odbor.

— **NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JUJ** bo zborovalo v soboto dne 21. oktobra ob 9. uri na osn. šoli v Novem mestu. Pred zborovanjem ob 8. uri se vabijo vsi odborniki k odborovi seji.

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNI-KU** ima svoj občni zbor dne 21. oktobra t. l. ob 9. uri v Domžalah. Na dnevnem redu je: I. Poročila društvenih funkcionarjev. II. Poročilo o banovinski in glavni skupščini. III. Stanovske zadeve. IV. Slučajnosti. **Udeležba obvezna.** Odbor.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

== JUU SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD ima svoje zborovanje in občni zbor v soboto, dne 21. oktobra po prihodu avtobusa na Rečici ob Savinji. Pred občnim zborom se bo vršila odborova seja. Prosi se, da pridejo p. t. odborniki vsi in se udeležijo zborovanja.

== JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DES. BREG bo zborovalo 21. oktobra 1933. ob pol 10. uri v Narodnem domu po nastopnem dnevnem redu: 1. Došli dopisi. 2. Poročila društvenih funkcionarjev: tajnika, blagajnika in nadzornega odbora. 3. Sestava proračuna 1933/34. 4. Poročila o letošnjih skupščinah. 5. Slučajnosti.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

OKRNITEV
NORVEŠKEGA OSNOVNEGA ŠOLSTVA.

Na Norveškem je bil do sedaj v veljavi sistem sedemrazrednih osnovnih šol, to se pravi, da je bila tamkaj uzakonjena sedemletna šolska obveznost. V tekočem šolskem letu se je pa pojavilo tamkaj resno stremljenje okrniti sedemrazrednice in jih spremeniti v šestrazrednice. Državni svet se zavzema za šestrazrednice in je že določena komisija, ki naj prouči to vprašanje. Že v pretečenem letu so bili državni prispevki občinam, namenjeni za vzdrževanje šolstva (učiteljske plače) občutno reducirani. Le malo je bilo občin, ki so zmogle doplačevati iz lastnih sredstev nadure. Da bi si vlada zagotovila izvedbo svojega predloga za okrnitev sedemrazrednic, namerava znižati svojo podporo, ki jo dobivajo občine po številu učnih ur na šolah tako, da bo plačevala sedemrazrednicam le 150 namesto dosedanjih 176 tedenskih ur. S tem bodo prizadeti predvsem mesta. Učiteljstvo se bori proti tej nameri, a odločitev je odvisna od parlamenta.

RUSKO ŠOLSTVO.

Sedanje rusko šolstvo je urejeno pod geslom: Šola je za narod in služi naj razmeram ruskega naroda. Zaradi tega imajo v Rusiji naslednje tipe šol:

1. Kmetijski tip po vaseh, kjer se učenci uče gospodarskih ved.
2. Industrijski tip; šole se nahajajo v bližini industrijskih podjetij.
3. Komunalni (vmesni) tip, ki skrbi za strokovno izobrazbo.

Ker je zgodovina ruskega naroda prav živahna in ker je novodobno šolo prinesla zahteve naroda, je ruska šola v istini nekaj posebnega. Reforma ruske šole sega celo v predšolsko dobo. Da se more ruska mati brez bojazni posvetiti delu, je za njenega otroka preskrbljeno, ker se nahaja v rokah šolanih vzgojiteljev in učiteljev.

Enotna šola v sovjetski Rusiji ima temelje na šoli prve stopnje. Normalni tip te stopnje je štiriletna šola, ki je po uveljavljanju obveznega šolskega obiska zbrala okoli sebe že 97,1% otroške mase v starosti od 8. do 12. leta. Naloga šole prve stopnje je naučiti otroke čitati, pisati, računati, razen tega pa mora dovesti otrokom tudi splošnega znanja in navade, kar potrebuje otrok v poznejšem življenju. Iste naloge nosi tudi »šola mladine«, ki jo obiskujejo otroci od 11. do 15. starostnega leta, ki niso iz katerega si bodi vzroka obiskovali šole prve stopnje. Šola mladine je

== JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ - METLIKA zboruje v soboto 21. okt. 1933 po prihodu vlakov v narodni šoli v Sečiču. — Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo in dopisi. 2. Poročilo o banovinski in drž. skupščini. 3. Stanovske zadeve. Račun in pro-

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

račun. 4. Poročilo o zadnjem predsed. zboru. 5. Predavanje. — Prosimo članstvo, da poravnajo svoj dolg na članarini. Tovariši in tovarišice, ki ste došli v naš srez, pristopite v organizacijo, ki je naše ognjišče. Nečlani, ki kljub mnogim tovariškim povabilom stojite izven naših vrst, organizirajte se!

sedaj dvoletna, a v najkrajšem času bo reducirana na enoletni tečaj.

Vmesna šola med šolo prve stopnje in višjimi šolami je šola druge stopnje, ki se deli v dva ciklusa. Ta šola je triletna in tvori s šolo prve stopnje tako zvano sedemletno šolo. Končno ima drugi cikel druge stopnje tudi tri letnike. Šola druge stopnje pa ima že širši program, kjer naj učenci izkažejo svoje zanimanje za bodoče življenje. Tip te šole je odvisen od okolice. V industrijskih okrajih je ta šola priključena tovarnam ter se tu učenci vadijo uporabljati orodje in stroje. Na selih pa vzgaja ta šola mladino za kulturne poljedelce.

Najvišja osnovnošolska izobrazba pa je dosežena v drugem ciklusu druge stopnje, ki ga obiskuje mladina od 15. do 17. leta. Ta cikel ne tvori samo pripravo za visoke šole, marveč ima tudi posebno nalogo — pripravljati za državo potrebni tehnični personal. Zato ima ta cikel specialne oddelke: elektrotehniški, kemijski, knjižnični in druge. Razen tega pa pošiljajo vsako leto celo vrsto potrebnih gospodarskih in kulturnih delavcev v svet.

Pa tudi za imbecilno deco je dobro poskrbljeno. V to svrhu so urejene posebne šole.

Razen navedenih šol, ima Rusija tudi strokovne šole, ki se od prejšnjih razlikujejo le v izbiri materiala in s pripravo za določeno stroko. Srednje strokovne šole so štiriletne in se delijo na stavbno, strojno, kemijsko, poljedelsko, pedagoško in zdravniško tehniko. Dalje imajo tudi delavske fakultete, ki so se prav posebno razvijale po vojni, a sedaj so začele pešati.

Najvišjo strokovno izobrazbo pa nudijo visoke šole s študijsko dobo od 3 do 5 let. Razen znanih fakultet (zdravniška, filozofska, pravniška in pedagoška) so vzklile tudi nove fakultete (zavod precizne mehanike, zlata, platinasta, letalska in cela vrsta drugih fakultet).

Sovjetska šola je prilagojena pogojem dela in življenja za one vrste, za katere je določena; ozira se vedno na posebne prilike kraja v katerem je šola. Zveza med šolo in najbližjo okolico ni samo zunanja, marveč pronicava vse šolsko delo in tvori nedeljiv del šolskega dela.

V novi ruski šoli se polaga mnogo na samoupravo učencev. Le-ta podpira vzgojo v kolektivnem duhu in je nihalna sila šolskega življenja vobče. Današnja ruska šola je namenjena večinoma le proletariatu — kaste slojev so izumrle, vsak učenec ima iste pravice in iste dolžnosti.

Sovjetski vzgojni sistem bazira svoje delo na temeljih mednarodne solidarnosti delu-

jočih, zraven pa vedno podpira narodno kulturo, kar dokazuje dejstvo, da se preko sto raznih ruskih narodov Sovjetske zveze vzgaja danes v materinskem jeziku. K.

SOLSTVO NA MADŽARSKEM.

Kako raznoliko je šolstvo na Madžarskem, nam je prav dobro znano. Že pred vojno in tudi po vojni je imela Madžarska državne, občinske in verske šole. Vse te vrste šol obstojajo tudi danes.

V l. 1930. je imela Madžarska 6794 osnovnih šol. Od teh je bilo 1193 državnih, 791

Učiteljska knjigarna podružnica

Maribor — Tyrševa ulica šte. 44

občinskih, 2812 rimsko-katoliških, 1094 reformističnih, 400 evangelskih, 157 židovskih, 129 grško-katoliških, 40 grško-orientalskih, 18 vzdrževanih po družbi in 124 privatnih osnovnih šol.

Poleg osnovnih šol ima Madžarska tudi 4172 splošnih nadaljevalnih šol in 1473 kmetško nadaljevalne šole.

Na osnovnih šolah je zaposlenih 19.087 učiteljev(ic).

Število učencev na osnovnih šolah znaša 766.771, a na nadaljevalnih šolah 245.993 učencev.

Kakor si posamezne veroizpovedi vzdržujejo svoje osnovne šole, tako si vzdržujejo tudi svoja učiteljska. Od 53 učiteljskih je 12 državnih, 29 rimsko-katoliških, 7 reformističnih, 3 evangelska in 2 židovski. —ž.

KRIZA TUDI V ANGLEŠKEM ŠOLSTVU.

Tudi v učiteljskih društvih na Angleškem se zadnje čase mnogo razpravlja o znižanju državnih dajatev za šolstvo. Približno 50% kreditov, ki so bili namenjeni obnovi in popravilu šolskih poslopij in povzdigi šolstva, je bilo pridržanih. Vsled tega so najbolj oškodovani otroci, ki morajo še nadalje obiskovati pouk v nezdruženih šolskih poslopjih in prenatrpanih razredih. Prizadeti so pa tudi učiteljski abiturienti, ker ne morejo biti vsled skrčenih kreditov nameščeni.

V Angliji je nad 8000 osnovnošolskih razredov s 55 do 60 in še več učenci in 52.800 razredov, katerih posamezni štejejo manj ko 50 učencev. Istočasno pa je bilo v preteklem

šolskem letu nad 1500 učiteljskih abiturientov s popolno učiteljsko klasifikacijo brez službe. Število teh se je s koncem šolskega leta dvignilo nad 3000. Pripomniti pa je potrebno, da je na angleških osnovnih šolah še danes nameščenih 7270 učnih moči, ki nimajo niti predpisane predizobrazbe niti znanstvene usposobljenosti za učiteljski poklic. Vsakdo bi mislil, da je v tako kulturni državi, kot je Anglija, kaj takega nemogoče.

Da bi pri šolstvu še več prihranila, namerava angleška vlada izvesti v tekočem letu združitve manjših šol. Z združitvijo dveh šol s 100 do 150 učenci v eno, bo odpadla zopet skoraj povsod po ena učna oseba in brezposelnih učiteljev bo na Angleškem v bodočem letu še več. —ž.

ODPUŠČENI UČITELJI V NEMČIJI NE SMEJO VEČ V ŠOLO.

Ministrstvo za prosveto na Saškem je prepovedalo vsemu odpuščenemu učiteljstvu vstop

Oddelek za učila

Ljubljana
Maribor

v šolska poslopja, kjer so preje službovali.

Ako je nemogoče izogniti se razgovoru radi oddaje službenih poslov v šolskem poslopju, tedaj se mora to izvršiti v teku dveh dni po dostavitvi dekreta o odpustu. Vendar je tudi v tem času potrebno posebno dovoljenje šolskega upravitelja. Ista odredba velja tudi za ono učiteljstvo, ki je radi kakega višjega disciplinskega postopka do rešitve suspendirano. In takega učiteljstva je sedaj v Nemčiji mnogo. —ž.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC

izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

Šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske nemške
srbohrvaške francoske
češke angleške

In druge

knjige

šolske

znanstvene muzikalije
leposlovne revije

Šolske in pisarniške potrebščine, zvezke in noteze, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Pelikan

TUŠI ZA IZVLEČENJE

izdelujejo se skoz desetletja po lastnem postopku ter so si vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svoje trajne kvalitete pridobili ves svet. Pelikan tuši so lahko tekoči, odporni proti vodi in radiranju, mogoče jih je razredčiti in mešati med seboj. — Izdelujejo se v črni barvi in še v 39 raznih nijansah.

GUNTHER WAGNER — ZAGREB

Avgust Agnola
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za restavracije, hotele, gostilne, kavarnе in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčgov.